

Wiadomości krajowe.

O dalszey podróży w Galicyi Jego Cesarzowic. Mci Arcy-Xięcia Franciszka Karola mamy następujące doniesienia:

Dnia 22. z. m. oglądał Cesarzewic w Sanoku Kancelaryie Urzędu Cyrkulowego i Kassy Cyrkulowey tudzież stajnie ogierów Cesarzkich i konie dla jazdy w Olchowcach, potem wyjechał do Iwonioza, gdzie właścicielowi tych dóbr Hrabi Załuskiemu uwyświadczył zaszczyt, że był u niego na obiedzie.

Tego samego dnia stanął w Jasle.

D. 23. oglądał urzędy i instytucy publiczne także znajdujące się i w dalszey drodze do Nowego Sądca raczył w Trzcienicy odwiedzić Xiężnę Jabłonowską.

D. 24. po wysłuchaniu Mszy Ś. w Sądczu, tudzież obejrzawszy będące tam publiczne urzędy, instytucy i kościoły pojechał do Starogo Sądca. Tam oglądał szpital wojskowy, oraz klasztor i Zakon PP. Klarysek i kościół do tegoż klasztoru należący. Zwrócił także uwagę swoję na znajdujący się w tymże klasztorze dom edukacyiny dla dziewcząt.

Ze Starogo Sądca, puścił się Cesarzewic Jmć na dolinę Poprad aż do Piwniczny, oglądał tameczną Komorę celti Urząd trzydziestowy, a powróciwszy z tamąd do Starogo Sądca, pojechał do Kamienicy.

D. 25. pojechał Arcy-Xiąże do wsi Bukowiny gdzie przenocował.

D. 26. ze świtem przedsięwziął podróż swoję do morskiego oka.

Pomimo przykrych skał, które podróż utrudniały, droga tamtędy była do przebycia. Wiele osob korzystając z tej okoliczności zjechało się nawet z odleglejszych okolic dla widzenia tej osobliwości w naturze.

Na błoniu przed samem morskiem oknem, oczekiwała Deputacyia Starostwa Spiskiego, złożona ze 24 członków, aby według uprzedney prosby swoiey, mogła być Cesarzowicowi przedstawioną.

Przewodniczący teyże Deputacyi, Wice-Starosta Almasy miał krótką przemowę, którą Cesarzewic Jmć przyjął łaskawie.

Potem udał się Cesarzewic piechotą do morskiego oka, tam wsiadł na bat i płynął po jeziorze aż do brzegu, gdzie woda wyższego czarnego jeziora, do morskiego oka wpada.

Wróciwszy do wsi Bukowiny, iadł śniadanie, przypatrywał się tańcom tamecznych pasterzy, i ruszył do Nowegotargu, gdzie późno w wieczór stanął.

Piękna pogoda sprzyiała owęy wycieczce do rzadkiej piękności w naturze.

Wszędzie gdzie się Jego Cesarzowic. Mość od 22. do 26go dłużey zabawił, przyjmował Szlachtę obywateli.

Z Tyrolu. — O dalszey podróży Jego Cesarzewic. Mości, Arcy-Xięcia Ferdynanda, Następcy Tronu, donoszą co następuje z Bregenz d. 13. Sierpnia: » Cesarzewic Jmć odwiedził także Vorarlberg w towarzystwie krajowego Gubernatora. Hołdy czoi i uszanowania składane temu dostojnemu podróżującemu świadczą o przychylności Vorarlberganów do szczęśliwie panującego nam domu. Cesarzewic Jmć stanął d. 10. Sierpnia w Bludenz iadąc nowo założonym Arlbergskim gościńcem i dzięką doliną Kloster. — W Bludenz pozwolił sobie Arcy-Xiąże przedstawić władze, Duchowienstwo i Magistrat, równie iak i mieszkańców doliny Montafon i Walsert przybyłych w narodowym stroiu. Potem wyjechał do Feldkirch i po drodze zwiedził farbiarnię PP. Ganahl i Götzner. Do Feldkirch przybył o godzinie 3. Przedstawiono mu Władze, Duchowienstwo, Professorów gymnazyialnych i t. p. Zwiedził publiczne zakłady i osobliwości miasta a nawet górę skalistą Kapf zwaną, z kąd opatrywał pobóiwisko pod Tosters. Wieczorem spiewała młodzież szkolna i oświecono miasto. O 6 godz. z rana dnia następującego wyjechał Arcy-Xiąże Następcy Tronu przez Dornbirn do Bregenz. — W Dornbirn, iako w stolicy fabryk Vorarlbergskich zatrzymał się Arcy-Xiąże. Oglądał wszystkie fabryki i kazał sobie rozkładać ich szczegóły. — Do Bregenz przybył o 11 godzinie, powitany iak wszędzie. Tu przedstawiano Arcy-Xiążeciu urzędników, oddział Officerów sto-

jącego tam pułku strzelców Cesarza, Duchowien-
stwo, Magistrat i Reprezentantów Sądu krajowego
Bregenzerwald. Potem zwiedził gmachy pu-
bliczne. Mimo niesprzyjającej pogody udał się
Arcy-Xiążę Następca Tronu na okręt towarzy-
stwa marynarki Bregenzhkiej i płynął po jezio-
rze Boden. Na małej flotylli towarzyszącej
okrętowi Arcy-Xiążęcia grało kilka muzyk. Po
tej przejażdżce oglądał Arcy-Xiążę koszary strzel-
ców i przechadzał się po między szeregami sto-
jącego wojska. Z tamtąd udał się na strzelnice
wojskową, gdzie strzelcy więcey iak trzy-
dzieści razy wystrzelili. Wieczorem było o-
świecone miasto. — O 4 godzinie z rana udał
się Cesarzewic Jmci w dalszą podróż przez gó-
rę Arl z powrotem do Tyrolu, i chociaż na
żadnej stacyi nie zabawił się dłużej iak tylko
dopóki nowych koni nie przyprzężono, wszę-
dzie zgromadzali się wszelako po drogach strzel-
cy krajowi, młodzież szkolna i wiesniacy i z
równem uczuciem okazwali mu swoje przy-
chyłność i miłość. «

Kurs Wiedomości z dnia 26go Sierpnia: Obligacyio
długu Stanu 6 procentowe w M. R. 8i 1/8. — Obliga-
cycie na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820
za 100 ZR. M. R. — — — Obligacyie na pożyczkę do
wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. R. — — —
— — — Certyfikaty na pożyczk. z r. 1821 za 100 M. R. — — —
Kurs na Augsburg za 100 Kur. — — — Uso. — — —
2 M. — Moneta konwencyjna za 100, 249 7/8. — Akcyio
bankowe, jedna po 926 1/2 ZR. M. R.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Minister Spraw Zagranicznych Rzeczypos-
politey Kolumbińskiej Don Pedro Gual uwiadomił
nie dawno Kongres o stosunkach z po-
stronnemi Mocarstwami. W tém zdaniu sprawy
następujące przychodzą szczegóły: Przez po-
łączenie się tak szczęśliwych wypadków prze-
konana się władza wykonawcza, że nadchodzi
czas ten, w którym będzie można przeprowa-
dzić do skutku ów wielki plan Amerykańskiej
Konfederacyi, a następujące artykuły przyjęto
za prawidła tego nowego systematu Związku:
1.) Państwa Amerykańskie utrzymywać z sobą
będą ścisły związek na wieczne czasy, tak w
pokoju, iak i we wojnie, a to celem ntwier-
dzenia wolności i niepodległości swojej; za-
pewniają sobie obopólnie całość własnych po-
siadłości. 2.) Ażeby gwarancyia ta w samey
istocie przeprowadzoną była do skutku, stan
posiadłości z roku 1810 będzie zasadą odgra-
niczenia głównych Kapitanatów albo Wice-Kró-
lestw wyniesionych na Państwa wolne. 3.) Co
się tycze praw osobistych, handlu i żeglugi,
wszyscy obywatele rozmaitych Państw równych

iak i krajowcy używać będą przywilejów. 4.)
Ażeby ten związek i traktat przymierza do zu-
pełnej przeprowadzić moey i wniey go utrzy-
mać, odbywać się będzie wspólny kongress w Pa-
namie, na który każde z Państw wyszle dwóch
Deputowanych. Panama będzie w czasie nie-
bezpieczeństw powszechnym punktem połącze-
nia się. Tu rozwiązywane będą wszelkie trud-
ności tyczące się objaśnienia zgody lub we-
wnętrznych niesnasek. 5.) Traktat przymierza
i konfederacyi niebędzie przeszkadzał samo-
dzielności Państw pojedynczych, tak w wewnę-
trzym ich zarządzie iak i w stosunkach z in-
nemi niepodległemi Mocarstwami. Względem
tych artykułów odbywają się teraz właśnie u-
kłady między niepodległemi Państwami Kolu-
mbii, Meksyko, Peru, Chili i Buenos-
Ayres.

Portugalia i Brazylia.

Piszą z Lizbony pod d. 19. Lipca:
»Przybyły wiadomości z wysp Azorskich,
że w Terceira stolicy tych wysp przyjęto
z wielką radością doniesienie o wybuchnionej
przeciwrewolucyi w Lizbonie i natychmiast
nasładowano tę zmianę. W skutku okólnika
wydanego pod d. 17. Lipca oczekuje Rząd po-
dobnych wiadomości i z innych osad, a nawet
i z niektórych Brazyljskich prowincyy. «

»Hrabia Rio-Major, który ma się udać
do Rio-de-Janeiro z poselstwem do Na-
stępcy Tronu, odpłynię po iutrze na korwecie
Voadera. Towarzyszyć mu będzie w tej
podróży Don Jose Joaquin Vieira, który po
rewolucyi był nie długo Sekretarzem Stanu.
Będzie on tylko doradcą Hrabiego, lecz żado-
główną osobą tych układów. «

»Brygadyier Salhanda Daun dowodzący
oddziałem rozstawionym na granicy Prowincyi
Alemtejo miewa częste utarczki z Hiszpańsko-
rojalistycznymi gueryllasami, i z rewolucyjnymi
Portugalczykami zbiegłymi do Badajoz i
Olivenza, którzy robią wycieczki do Alem-
tejo, lecz odpierani bywają od wojska ze
wspomnionego oddziału z równą walecznością,
iak i skutkiem. «

Hiszpania.

Doniesienie Marszałka Moncey do Mini-
stra Woyny:

„Villafranca dnia 2. Sierpnia 1823. «
»JWPanie! Jenerał Porucznik Hrabia Cu-
rial uwiadamia mię, że d. 30. Lipca o 4 go-
dzinie z rana pokazał się nieprzyjaciel prawia
kolo samey lewey strony linii opasującej Bar-
celonę, złożony z 5,000 ludzi, z 6 dział i
z 30 koni. Swoie siły walczące skierował przo-

iw Santi Marti, z prawej strony wspierało go 6 kanonierskich szalup. Od brzegu morskigo do wsi Clot sypano gesty ogien z ręcznej broni.«

»Szósty pułk lekki i 23ci pułk strzelców z dwoma działami szły przeciw nieprzyjacielowi ze zwyczajnym nieustraszonym umysłem. Na kilku miejscach zmusiły go do odwrotnych poruszeń.«

»Wspompione dwa działa pod dowództwem Porucznika Carnot, zbliżyły się drogą morską na pół wystrzału i z dobrym skutkiem zaczęły dawać ognia na nieprzyjacielską artyleriją i iadzę. Pod Clotem strzelano z największym zapalem.«

»Hrabia Curial donosi mi, że sam dowodzi batalionem dziewiętnastego pułku wystawszy naprzód kompaniją Elitów. Nieprzyjaciel atakowany po skrzydłach z miejsc wszystkich cofać się musiał. Mimo kartaczowego ognia z zamku Pio ścigali go nasi waleczni żołnierze aż pod mury twierdzy.«

»Potyczka trwała kilka godzin. W największym zamieszaniu odparty nieprzyjaciel stracił 12 do 15, a raniono mu 100 ludzi. Podług zeznania zbiegów strata jego miała być daleko jeszcze znaczniejszą. Nam zabito czterech, a raniono 12.«

»Jenerał Porucznik Curial chwali Jenerała de Vence, Pułkowników Hurel i Nicolas od szóstego i 23go pułku. (Spis przyłączony zawiera nazwiska wielu wyższych i niższych Oficerów, którzy się przy téj okoliczności wyszczególniali.)

»Mina, którego zdrowie ciągle jeszcze jest nadwężone ma podług wszelkich doniesień znaynować się w Barcelonie. Opasanie tego miasta od strony lądowej już zupełnie uskutecznione zostało.«

»Milans i Llobera, cofajacy się z Monblanch przeciw Santa Colona i Col de Santa Christina szli ku Tarragonie dowiedziawszy się, że obóz nasz stoi pod Igualadą i Villafranka. Zapewniają, że z ich woyska znacznie uchodzą.«

»Mam zaszczyt i t. d.«

»Marszałek Moncey.«

Doniesienie Jenerała Majora do Ministra Woyny:

„La Carolina dnia 6. Sierpnia 1823.“

»JWPaniel Jenerał Porucznik Hrabia Molitor na mocy instrukcyy odebranych od Xiążęcia Jegomości zawarł ugode z Jenerałem Ballesteros, w skutku której Jenerał ten i woysko jego uznało Władzę Rejencyi. Balleste-

ros wydał rozkaz Gubernatorom Kartageny, Alicantu, Pamplony, San Sebastian, Peniscoli, Las Pennas de San Pedro, Monzonu i Venasque, ażeby także uznali Rejencyją. Dwa ostatnie zamki już się poddały. Hrabia Molitor wyznaczył tymczasowe kantony, w których stać będzie woysko Ballesterosa, złożone ieszcze z 7,000 ludzi.«

»Miejscami temi są Quezada, Cazorla, Ubeda, Algarinejo, Loca, Lucena i Archidora.«

»Jenerałowi Zayas, dowodzącemu oddzielnym woyskiem, radził Ballesteros, ażeby szedł za jego przykładem. Nie wątpimy, że go usłucha, a wiadomość układów zawartych z Ballesterosem zrobi bezwątpienia największe wrażenie w Kadyxie i we wszystkich miastach. Ważne to zdarzenie iest skutkiem zwycięstw odniesionych przez drugi oddział woyska, a Xiążę Jegomość nie może zadosyć wychwalić obrotów woyskowych Jenerała Molitora i układów, które z Jenerałem Ballesterosem zawierał. Jestem i t. d.

(podp.) Jenerał Major

»Hrabia Guilleminot.«

Wiadomości z Paryża pod d. 15. Sierpnia donoszą, że podług wszelkiego podobieństwa do prawdy poydzie za przykładem Ballesterosa woysko Konstytucyjne Katalonii. Jenerał Manso uznał już Rejencyją Madrycką, także i Jenerałowie Milans i Llobera wchodzą już względem tego w układy.

Coraz ścisłey opasują Kadyx. Nieukontentowanie pokaznie się nie tylko między mieszkańcami, ale i woyskiem. Dyrektor poczto- wy San Roch uwięziony i rozstrzelany został na rozkaz Jenerała Ordonnez za rojalistyczny sposób myslenia.

Margrabia Lazan mianowany został Wice-Królem Nawarry na miejsce Hrabiego Ezpeleta, który odebrał uwolnienie.

Gazeta Madrycka pisze, że wyszedł mały oddział Francuzkiego i Hiszpańskiego woyska z Madrytu, celem rozpedzenia oddziału krążącego po Estremadurze.

Francuzi zaymując Ferrol zabrali tam 1,100 dział, oprócz znaczney ilości broni, amunicyi i materyałów do budowania woiennych okrętów. Czynnoscia Jenerała Huber tyle pokazano, że zrobiono z tego natychmiast bateriją o dwunastu 24fontowych działach, której miano użyć pod Korunną do wyłamywania murów. Działa te wyprawiono morzem, lecz na drodze wpędziły ie do odnogi morskiej 3 konstytucyjne brygi, każdy o 18 działach. Wa-

leczny Kapitan morski, prowadzący ten konwój, kazał każde działo włożyć poiedynczo na statek rybacki i w równy odległości, iak gdyby na łowienie ryb płynął z temi czótnami, nie będąc zaczepiany od korsarzów krążących po odnodze morshiéy.

Gdy okręt Royal-George pokazał się w odnodze morshiéy pod Korunną, kazał się Jenerał Wilson, zaprowadzić na jego pokład, gdzie chirurg okrętowy miał ranę jego opatrzyć. Dotąd ieszcze chodzić nie może, lecz wsadzono go na konia, zawiązawszy mu ranę na okrecie. Dostał postrzał w lewe kolano. Pułkownikowi Light przestrzeliła kula prawą rękę i udo. — Sir Robert Wilson stracił wpływ i zaufanie u Konstytucjonistów. Słusznie zarzucają mu, że ich zdradził, obiecawszy im Angielski oddział posiłkowy.

Gdy inż było wiadomo powszechnie, że Korunna i Vigo dłużey się bronić nie będą wszyscy Francuzey i obcy zbiegowie będący na żołdzie Hiszpańskich Konstytucjonistów ndali się na pokład okrętu Royal-George. Z tych 70 wysiadło na ląd w Londynie.

W w ł o c h y .

Przez nadzwyczajną sposobność odebrano w Wiédniu smutne doniesie, że Oyciec Ś. Pius VII, którego stan zdrowia przez pomazające się sił osłabienie, od d. 15. z. m. coraz bardziéy pogorszać się zaczął, d. 18. ŚŚ. Sakramentami opatrzony, a d. 20. o godzinie 6 1/4 z rana usnął w Bogu.

N i e m c y .

Dnia 12. Sierpnia Xiężna Nassau powiła zdrowego syna.

Donoszą z Oldenburga pod dniem 11. Sierpnia:

»Za pomocą Patentu z d. 8. w. m. i w skutku cessyi uczynionéy d. 18. Kwietnia 1818 przez Cesarza Alexandra połączył JXMość pod iednym Rządem z Xięstwem Oldenburg dziedziczne Państwo Jewer z temi samemi prawami własności, iakie Cesarz Alexander posiadał. Xiążę Jmć obiął to Państwo przy nroczystości w posiadłość, a to, ażeby wypełnić zamiar i rozporządzenie byłego Rządcy tego Państwa, Hrabiego Antoniego Günther, który postanowił, by to Państwo tak długo połączone było, dopokąd żyć będą władcy pochodzący ze wspólnego pokolania. Pełnomocnymi Kommissarzami do obięcia tego Pań-

stwa mianowani są: Xiążęcy tajny Radca i Minister, Baron Brandenstein, były Prezydent Rządu i Radca Rządowy Jürgens. — Podano oraz do powszechnéy wiadomości Patent dany z Warszawy d. 18. Kwietnia 1818., którym N. Cesarz Alexander »spowodowany szczególną przychylnością ku połączoney z sobą kilkakrotnie linii panującéy w Xięstwie Oldenburg, postanowił Państwo Jewer oddać terażniejszemu Reprezentantowi téy linii Xiążęciu Piotrowi Fryderykowi Ludwikowi Holstein-Oldenburg-Liebden i poddanych Państwa tego uwolnił od przysięgi.«

P r u s s y

Gazety publiczne donoszą z Kolonii z d. 11. Sierpnia: Następujący iest Król. Gabinetowy rozkaz tyczący się uwolnienia Fonka i Hamachera: »Do P. Kircheissen, Ministra Stanu i Sprawiedliwości: »Dokładnie kazałem sobie wyłożyć proces bryminalny Fonka i ztąd powziętem wiadomość: 1) że ieszcze podpada wątpliwości zamordowanie Wilhelma Koenena, znalezionego pod Crefeld nad Renem d. 19. Grudnia 1816; 2) że odwołanie zeznań Hamachera, któremi tak siebie, iak i kupca Fonka obwiniął, daleko bardziéy iest udowodnione, nizeli obwiniające oboch wyznanie; i 3) że dowód, iako kupiec Fonk nie był wtedy przytomny dosyć dostatecznie iest dowiedziony; — przeto ani Fonka, ani Hamachera winnym sądzić nie mogę, nie potwierdzam wyroku Sądu (Assis), ani nawet mniejszey nad zawyrokowaną nie oznaczam kary. Ztąd samo przez się wypływa uwolnienie oskarzonych, które Mi WPan przekładałes i zlecain WPanu, ażebyś to niezwłocznie rozporządził. Po osobistém roztrząśnieniu każdego szczegółu w téy sprawie spodziewać się nie można, ażeby miały zayść nowe iakie okoliczności, któreby wymagały nowego przejrzenia sprawy Fonka i Hamachera, albo którego-bądź z obudwóch; lecz gdyby nawet zdarzył się taki przypadek, niepowinno terażniejsze uwolnienia przeszkadzać nowemu badaniu, wszelako wtedy dopiero nastąpić może, gdy WPan potwierdzisz wnioszek od Władz względem téy okoliczności podany. Co się tyczyć punktu wydatków, nie względem tego nie postanawiam i odsyłam WPanu to wszystko, co załączyłes do swojego doniesienia z d. 3. zeszłego miesiąca.«

»Ciepllice d. 28. Lipca 1825.«

(podp.) »Fryderyk Wilhelm.«

(Do tego Numeru Gazety dołączony iest LII. Numer Rozmaitości.)